

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, Ὑπέρ Μαντιθέου, § 12-13

§12 ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε **δίκην** αἰσχρὰν οὔτε **γραφὴν** οὔτε **εἰσαγγελίαν** γεγεννημένην: καίτοι ἐτέρους ὀρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

§13 πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἄλιартον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. καὶ μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ

B.1 α. Πῶς διαγράφεται τὸ ἦθος τῶν συμπολεμιστῶν τοῦ Μαντιθέου καὶ γιὰ ποιο λόγο; Μονάδες 10

β. Να περιγράψετε τὸ ἦθος τοῦ Μαντιθέου με βάση τὴ στρατιωτικὴ δράση του. Μονάδες 10

B.2 Στὸ παραπάνω ἀπόσπασμα υπάρχουν 2 ἀντιθέσεις. Να τις εντοπίσετε καὶ νὰ τις σχολιάσετε. Μονάδες 10

B.3.α. «δίκην...γραφὴν... εἰσαγγελίαν...». Ποιο εἶναι τὸ περιεχόμενο τῶν ὀρων; Να σχολιάσετε με συντομία. (μονάδες 6)

β. «ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς». Σε ποιο ἱστορικό γεγονός ἀναφέρεται ὁ Μαντίθεος; (μονάδες 4) Μονάδες 10

B.4 Να ἐπιλέξετε τὴ σωστὴ ἀπάντηση γιὰ καθεμιά ἀπὸ τὶς παρακάτω προτάσεις:

1. Ἡ χρήση τῶν εἰκότων στὸ ρητορικό λόγο οφείλεται στὸν

α. Κόρακα καὶ Τεισία, **β.** Πρωταγόρα, **γ.** Γοργία, **δ.** Ἰσοκράτη

2. Οἱ ἐπιδεικτικοὶ λόγοι ἐκφωνοῦνταν στὴν Ἀθήνα

α. στὴν Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, **β.** στὰ δικαστήρια, **γ.** δημόσιες γιορτές **δ.** στὸν Ἄρειο Πάγο

3. Τα ἱστορικά παραδείγματα ἀνήκουν

α. στὶς ἐντεχνες πίστεις, **β.** στὶς ἀτεχνες πίστεις, **γ.** στὶς γνώμες, **δ.** στὰ πάθη

4. Ἀποφθέγματα εἶναι

α. τὰ ἐνθυμήματα, **β.** οἱ γνώμες, **γ.** τὰ ἠθή, **δ.** τὰ πάθη

5. Γιὰ ζητήματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ ἀθηναϊκοῦ κράτους ἀποφάσιζε

α. η Ηλιαία, β. η Βουλή, γ. ο Άρειος Πάγος, δ. η Εκκλησία του Δήμου Μονάδες 10

B5.α «παράσταση, νόμισμα, επίσκοπος, βάθρο, διέλευση»: να συνδέσετε τις λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια. (μονάδες 5)

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται: (μονάδες 5) Μονάδες 10

<u>ρηματικοί τύποι</u>	<u>κατάληξη</u>	<u>ομόρριζα ουσιαστικά</u>
παρέχω	-ή	
βοηθεῖν	-ός	
ἐποιήσασθε	-ής	
ἵππεύειν	-εύς	
ἀναβάντων	-ις	

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ

Πλούταρχου, Βίοι Παράλληλοι

Ο Πλούταρχος σκιαγραφεί τον χαρακτήρα του Αλεξάνδρου του Μακεδόνα και στη βιογραφία του παρουσιάζει τις στρατηγικές του ικανότητες και το έργο του. Στο απόσπασμα που ακολουθεί γίνεται λόγος για τον Καλλισθένη, που συμμετείχε στην εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Ασία και παρουσιάζεται το ήθος και η συμπεριφορά του.

Τοὺς δ' ἄλλους σοφιστὰς καὶ κόλακας ὁ Καλλισθένης ἐλύπει, σπουδαζόμενος μὲν ὑπὸ τῶν νέων διὰ τὸν λόγον, οὐχ ἦττον δὲ τοῖς πρεσβυτέροις ἀρέσκων διὰ τὸν βίον, **εὐτακτον** ὄντα καὶ σεμνὸν καὶ αὐτάρκη καὶ βεβαιοῦντα τὴν λεγομένην τῆς ἀποδημίας πρόφασιν, ὅτι τοὺς πολίτας καταγαγεῖν καὶ κατοικήσαι πάλιν τὴν πατρίδα φιλοτιμούμενος ἀνέβη πρὸς Ἀλέξανδρον. φθονούμενος δὲ διὰ τὴν δόξαν, ἔστιν ἃ καὶ καθ' αὐτοῦ τοῖς διαβάλλουσι παρεῖχε, τὰς τε κλήσεις τὰ πολλὰ διωθόμενος, ἔν τε τῷ συνεῖναι βαρύτητι καὶ σιωπῇ δοκῶν οὐκ ἐπαινεῖν οὐδ' ἀρέσκεσθαι τοῖς γινομένοις, ὥστε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ· μισῶ σοφιστὴν, ὅστις οὐχ αὐτῷ σοφός. Λέγεται δὲ ποτε πολλῶν παρακεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον **ἐπαινέσαι κελευσθεῖς** ἐπὶ τοῦ ποτηρίου Μακεδόνας ὁ Καλλισθένης οὕτως εὐροῆσαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ὥστ' ἀνισταμένους κροτεῖν καὶ βάλλειν τοὺς στεφάνους ἐπ' αὐτόν· εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι, κατ' Εὐριπίδην, τὸν λαβόντα **τῶν λόγων** καλὰς ἀφορμὰς οὐ μὲν ἔργον εὖ λέγειν.

Λεξιλόγιο: εϋτακτος: αυτός που τηρεί την πρέπουσα τάξη, το μέτρο, ο πειθαρχημένος
κατάγω: επαναφέρω εξόριστο στην πατρίδα
τὰ πολλὰ διωθούμενος: επειδή αρνούνταν τις περισσότερες φορές
σύνειμι: παρίσταμαι, συναθροίζομαι
εϋροῆσαι (εϋροέω-ῶ): (εδώ) ότι μίλησε με ευφράδεια
άνισταμαι: σηκώνομαι, ανυψώνομαι
ἀφορμή: έναρξη

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Γ1. Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά το ακόλουθο απόσπασμα: «Τοὺς δ' ἄλλους ... πρὸς Ἀλέξανδρον».

Μονάδες 10

Γ2. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με τον ιστορικό, ο Καλλισθένης προκαλούσε τη δυσaréσκεια και τον φθόνο;

Μονάδες 10

Γ3.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους τύπους του κειμένου

Μονάδες 4

β. ὄντα, καταγαγεῖν, παρεῖχε, κελουθεῖς: Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου των παραπάνω ρηματικών τύπων στη φωνή που βρίσκονται.

Μονάδες 6

Γ4.α. τὰς κλήσεις, ἄ, βαρύτητι, αὐτοῦ: Οι αντωνυμίες και τα ουσιαστικά να μεταφερθούν στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού (οι αντωνυμίες στο γένος και στο πρόσωπο που βρίσκονται)

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τις δευτερεύουσες προτάσεις που εντοπίζετε στο απόσπασμα «Λέγεται... μέγ' ἔργον εϋ λέγειν», να επισημάνετε το είδος τους και τον συντακτικό ρόλο τους.

Μονάδες 6

Επιμέλεια: Γκιζίλη Κωνσταντίνα